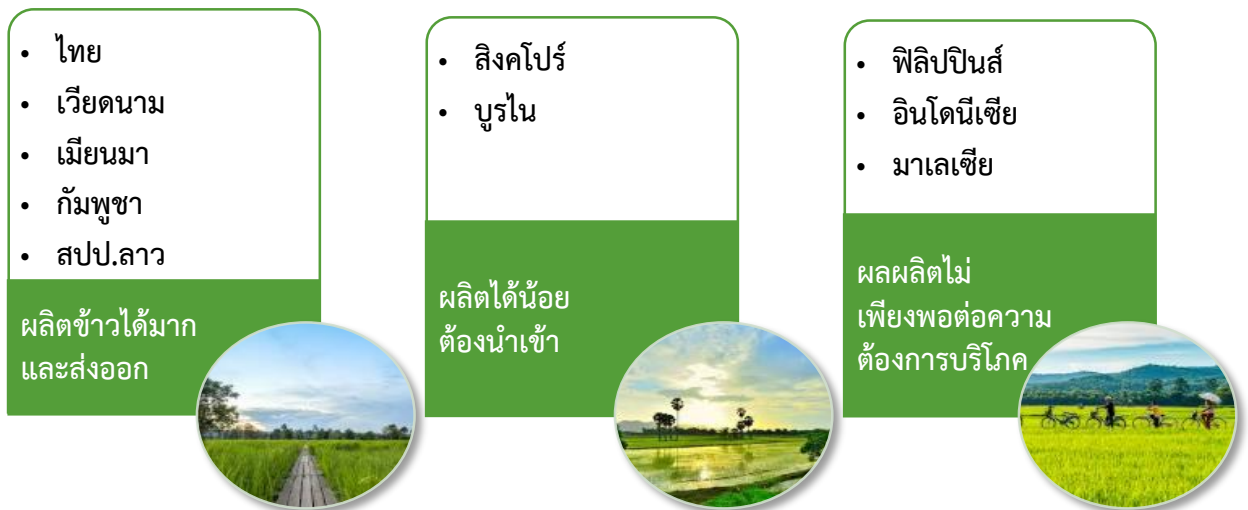

ภาพรวมตลาดข้าวในอาเซียน

อาเซียนถือเป็นเมืองหลวงด้านข้าวแห่งหนึ่งของโลก โดยประชากรในอาเซียนรับประทานข้าวเป็นอาหารหลัก และข้าวถือเป็นพืชที่มีการเพาะปลูกมากที่สุดในอาเซียนมีผลผลิตรวมกว่า 120 ล้านตันข้าวสาร ใช้บริโภคภายในภูมิภาคประมาณ 105 ล้านตันข้าวสารและมีผลผลิตส่วนเกินประมาณ 15 ล้านตันข้าวสาร โดยมีการค้าข้าวภายในอาเซียนประมาณ 4 - 5 ล้านตัน สำหรับผลผลิตส่วนที่เหลือมีการส่งออกไปจำหน่ายนอกภูมิภาค ปัจจุบันสถานการณ์ตลาดข้าวในอาเซียนมีการแข่งขันที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยประเทศในกลุ่มอาเซียนหลายประเทศมีศักยภาพในการผลิตข้าวเพื่อบริโภคภายในประเทศ และส่งออกในอันดับต้นๆ ของโลก ในขณะที่หลายประเทศสามารถปลูกข้าวได้ปริมาณมาก แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ ทำให้จำเป็นต้องนำเข้าข้าวเพิ่มเติม โดยสามารถแบ่งกลุ่มจากประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกข้าวในอาเซียนออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

สำหรับตลาดข้าวไทยในภูมิภาคอาเซียน สามารถแบ่งประเทศต่างๆ ออกเป็นกลุ่มตลาดเป้าหมายและประเทศคู่แข่งสำคัญได้ ดังนี้

	<p>กลุ่มประเทศลูกค้าเป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - สิงคโปร์ - มาเลเซีย - อินโดนีเซีย - ฟิลิปปินส์ 	<p>กลุ่มประเทศคู่แข่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เวียดนาม - กัมพูชา - ลาว - กัมพูชา
---	--	---

1. ภาพรวมสถานการณ์

1.1 ภาพรวมสถานการณ์ผลผลิตอาเซียน

หน่วย ล้านตันข้าวสาร

	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	▲% 62/63 61/62
ผลผลิต	116.82	120.04	119.29	121.26	1.65
สต็อก	11.82	12.24	13.68	14.61	6.79

ที่มา กระทรวงเกษตรของสหรัฐฯ (USDA)

ในช่วงปี 2559/60 – 2561/62 อาเซียนมีผลผลิตข้าวเฉลี่ยปีละ 119 ล้านตันข้าวสาร สำหรับในปี 2562/63 คาดว่าอาเซียนจะมีผลผลิตข้าวรวม 121.62 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิต 119.29 ล้านตันข้าวสาร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.65 สำหรับสต็อกข้าวคาดว่าจะมีปริมาณ 14.61 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนที่มีปริมาณ 13.68 ล้านตันข้าวสาร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.79

1.2 สถานการณ์การผลิตภายในประเทศ ความต้องการนำเข้าและการส่งออกแต่ละประเทศ (ข้อมูลจาก สคต. ต่างๆ)

(1) สถานการณ์การผลิต สามารถสรุปได้ดังนี้

- **มาเลเซีย** มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวประมาณ 689,700 เฮกเตอร์ ในปี 2560 มีผลผลิตข้าวเปลือก 2.57 ล้านตัน ทั้งนี้ มาเลเซียมีระดับความมั่นคงทางอาหาร (Self-sufficiency level :SSL) กล่าวคือมีกำลังผลิตข้าวต่อความต้องการบริโภคในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 70 และส่วนที่เหลือร้อยละ 30 ต้องนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ

- **อินโดนีเซีย** ในปี 2561 มีพื้นที่เก็บเกี่ยวข้าว 10.90 ล้านเฮกตาร์ มีผลผลิตข้าวเปลือกแห้ง 56.54 ล้านตัน (ส่วนใหญ่ผลิตมาจากเกาะชวา) คิดเป็นปริมาณข้าวสาร 32.42 ล้านตัน สำหรับการบริโภคภายในประเทศคาดว่าจะมีประมาณ 29.57 ล้านตัน และมีข้าวคงเหลือในสต็อก 2.85 ล้านตัน

- **ฟิลิปปินส์** มีพื้นที่การผลิตข้าว 4.81 ล้านเฮกเตอร์ ในปี 2562/63 คาดว่าจะมีผลผลิตข้าวประมาณ 12.20 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561/60 ที่มีปริมาณผลผลิต 11.80 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.28 และคาดว่าจะมีการบริโภคข้าวภายในประเทศ 14.60 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560/61 ที่มีปริมาณการบริโภค 14.10 ล้านตันหรือเพิ่มขึ้น 3.55

- **เมียนมา** มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวประมาณ 44.38 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิตข้าวในปี 2561/62 จะมีปริมาณ 13.40 ล้านตันเพิ่มขึ้นจากปี 2560/61 ซึ่งมีผลผลิต 13.20 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 เนื่องมราคาคาข้าวที่ปรับตัวสูงขึ้นทำให้เกษตรกรหันมาปลูกข้าวมากขึ้น รวมทั้งปัจจัยการใช้เมล็ดพันธุ์และเครื่องจักรกลการเกษตรที่มีคุณภาพสูงขึ้นจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย และการจัดสรรทางชลประทานเพื่อการเพาะปลูกแก่เกษตรกรที่ดีขึ้น

- **กัมพูชา** มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวคิดเป็นร้อยละ 16.5 ของพื้นที่ทั้งหมดหรือกว่า 3 ล้านเฮกตาร์ ในปี 2562 กัมพูชาส่งออกข้าวไปยัง 62 ประเทศทั่วโลก รวม 620,106 ตัน ลดลงร้อยละ 0.9 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยส่งออกไปประเทศจีนมากเป็นอันดับ 1 ที่ปริมาณ 232,593 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.5 ของการส่งออกข้าวทั้งหมด ตามด้วย สหภาพยุโรป 202,990 ตัน กาบอง 36,663 ตัน มาเลเซีย 36,397 ตัน และออสเตรเลีย 23,750 ตัน

- **เวียดนาม** ในปี 2562 มีพื้นที่เพาะปลูกข้าว 7.47 ล้านเฮกเตอร์ มีผลผลิตทั้งหมด 43.45 ล้านตัน แบ่งออกเป็นการเก็บเกี่ยวในช่วงฤดูหนาวของปี 2561-ฤดูใบไม้ผลิของปี 2562 ปริมาณ 20.47 ล้านตัน ในช่วงฤดูร้อน-ฤดูใบไม้ร่วงของปี 2562 ปริมาณ 10.95 ล้านตัน ในช่วงฤดูใบไม้ร่วง-ฤดูหนาวของปี 2562 ปริมาณ 3.95 ล้านตัน และในช่วงฤดูหนาวของปี 2562 ปริมาณ 8.08 ล้านตัน

● **สปป.ลาว** ในปี 2562 มีพื้นที่ในการเพาะปลูกข้าวนาปีรวม 597,113 เฮกตาร์ (เสียหายจากภัยธรรมชาติ 108,309 เฮกตาร์) คาดว่าผลผลิตรวมได้เพียง 2.91 ล้านตัน ปัจจุบันมีหลายแขวงได้เตรียมพื้นที่การผลิตพืชฤดูแล้งและข้าวนาแขงแล้ว อาทิ เมืองหิโนบุน แขวงคำม่วนวางแผนการผลิตข้าวนาแขงให้ได้ 1,000 เฮกตาร์ ซึ่งปัจจุบันมีการผลิตพืชฤดูแล้งแล้ว 1,730 เฮกตาร์

(2) สถานการณ์นำเข้าข้าวกลุ่มประเทศอาเซียนที่นำเข้าเป็นหลัก ได้แก่

ประเทศ	การนำเข้า	ประเทศคู่แข่งสำคัญ
สิงคโปร์	ในปี 2562 นำเข้าข้าวปริมาณ 323,000 ตัน มูลค่า 238.54 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไทยมีส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับ 1 มีสัดส่วนร้อยละ 42.42 รองลงมาได้แก่ อินเดีย มีสัดส่วนร้อยละ 22.91 และเวียดนาม มีสัดส่วนร้อยละ 21.40	ไทย อินเดีย เวียดนาม
มาเลเซีย	ในปี 2562 (ม.ค. - ต.ค.) นำเข้าข้าวปริมาณ 824,777 ตัน มูลค่า 381.55 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเวียดนามมีส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับ 1 มีสัดส่วนร้อยละ 45.99 รองลงมาได้แก่ ไทย มีสัดส่วนร้อยละ 28.19 และอินเดีย มีสัดส่วนร้อยละ 11.83	เวียดนาม ไทย อินเดีย
อินโดนีเซีย	ในปี 2562 (ม.ค. - พ.ย.) นำเข้าข้าวปริมาณ 343,221 ตัน มูลค่า 141.89 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยปากีสถานมีส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับ 1 มีสัดส่วนร้อยละ 35.61 รองลงมาได้แก่ เมียนมา มีสัดส่วนร้อยละ 30.24 และไทย มีสัดส่วนร้อยละ 21.55	ปากีสถาน เมียนมา ไทย
เมียนมา	ในปี 2562 นำเข้าข้าวมูลค่า 2,509,636 เหรียญสหรัฐฯ โดยนำเข้าจากไทย 1,379,225 เหรียญสหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ เกาหลีใต้ 998,373 เหรียญสหรัฐฯ และญี่ปุ่น 101,344 เหรียญสหรัฐฯ	ไทย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น

(3) สถานการณ์ส่งออกข้าวกลุ่มประเทศหลักในอาเซียนที่มีการส่งออกข้าว ได้แก่

ประเทศ	การส่งออก	ตลาดส่งออกสำคัญ
เวียดนาม	ปี 2562 ส่งออกข้าวปริมาณรวม 6.4 ล้านตัน ซึ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2561 โดยมีมูลค่าการส่งออก (ราคา FOB) รวม 2.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 8.3	ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน จีน
ไทย	ปี 2562 ส่งออกข้าวปริมาณรวม 7,580,431 ตัน มูลค่าส่งออก 4,198.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งการขยายตัวลดลงร้อยละ 25.48 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน	สหรัฐฯ เบเนิน จีน
กัมพูชา	ปี 2562 ส่งออกข้าวปริมาณรวม 620,106 ตัน ขยายตัวลดลงร้อยละ 0.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน	จีน สหภาพยุโรป กาบอง

(4) ตารางประมาณการการผลิตข้าวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน (ข้อมูลจาก USDA)

	2560/61	2561/62	2562/63	▲%62/63 61/62
อินโดนีเซีย	37.00	36.70	37.40	1.91
เวียดนาม	27.66	27.92	28.30	1.36
ไทย	20.58	20.55	20.50	-0.24
เมียนมา	13.20	13.18	13.30	0.91
ฟิลิปปินส์	12.24	11.80	12.20	3.39
มาเลเซีย	1.82	1.83	1.82	0.55
สปป.ลาว	1.55	1.26	N/A	-

ที่มา กระทรวงเกษตรของสหรัฐฯ (USDA)

1.2 ตลาดและแนวโน้มการบริโภค

ข้าวสาร

หน่วย : ล้านตัน

	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	▲%62/63 61/62
บริโภค	103.90	103.42	104.31	105.63	1.27

ที่มา กระทรวงเกษตรของสหรัฐฯ (USDA)

● ในปี 2559/60 – 2561/62 อาเซียนมีการบริโภคข้าวภายในภูมิภาคเฉลี่ย 103.88 ล้านตันต่อปี สำหรับในปี 2562/63 คาดว่าอาเซียนจะมีการบริโภคข้าวปริมาณ 105.63 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ ปีก่อนที่มีปริมาณ 104.31 ล้านตันหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.27 เนื่องจากแนวโน้มการขยายตัวของจำนวนประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น

● ข้าวถือเป็นอาหารหลักสำคัญของประชากรในภูมิภาคอาเซียนที่มีการบริโภคในลักษณะทั้งอาหารหลักที่เป็นอาหารคาวและอาหารว่างจำพวกขนมต่างๆ โดยทุกประเทศในอาเซียนมีการปลูกข้าวเป็นอุตสาหกรรม การเกษตรหลัก (ยกเว้นสิงคโปร์ที่มีพื้นที่เพาะปลูกและรัฐบาลควบคุมพื้นที่ทำการเกษตรเพียงร้อยละ 3 ของพื้นที่ทั้งหมดเพื่อเพาะปลูกผัก ผลไม้ ดอกไม้ เลี้ยงสัตว์ แต่ไม่มีการเพาะปลูกข้าว) สำหรับประเทศที่สามารถปลูกข้าวได้มากแต่ผลผลิตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ยังจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ อีกทั้งประชากรในประเทศเหล่านี้มีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องทั้งจากการขยายตัวของประชากรในประเทศ รวมถึงแรงงานต่างถิ่น ส่งผลให้แนวโน้มการนำเข้าข้าวจะมากเพิ่มขึ้นในอนาคต

● นอกจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นแล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการที่ทำให้มูลค่าการนำเข้าข้าวโดยเฉพาะตลาดพรีเมียมจะเพิ่มขึ้นในอนาคต คือรายได้ต่อหัวของประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น ภาวะความเป็นเมือง รวมถึงพฤติกรรมผู้บริโภคที่หันมาใส่ใจต่อสุขภาพมากขึ้น ซึ่งทำให้การเจาะตลาดข้าวคุณภาพดีของไทย เช่น ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวอินทรีย์ รวมถึงข้าวสีและข้าวเพื่อสุขภาพชนิดอื่น ๆ อาทิ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมนิล ข้าวหอมมะลิแดง สามารถทำการตลาดได้ง่ายขึ้น

● ในส่วนของประเทศคู่แข่งผู้ผลิตข้าว เช่น กัมพูชา ลาว เวียดนาม และเมียนมา มีแนวโน้มการส่งออกข้าวเพิ่มมากขึ้นและมีการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศค่อนข้างน้อย แม้ว่าจะมีความต้องการข้าวพรีเมียมจากต่างประเทศในกลุ่มผู้มีรายได้สูงหรือกลุ่ม Expat อยู่บ้าง

2. โอกาส อุปสรรค และความท้าทาย

โอกาส	อุปสรรค/ความท้าทาย
คุณภาพและรสชาติของข้าวไทยเป็นที่ยอมรับในตลาดอาเซียน	ราคาข้าวไทยสูงกว่าราคาข้าวที่มาจากตลาดอื่น เช่น เวียดนาม
ไทยเป็นเจ้าของตลาดของข้าวในอาเซียนมาอย่างยาวนาน	การแข่งขันในตลาดข้าวอาจมีความรุนแรงมากขึ้น
ร้านอาหารไทยในอาเซียนมีจำนวนเพิ่มขึ้น	มีการใช้ชื่อของข้าวไทยในการจำหน่ายข้าวประเภทอื่น ๆ
ผู้บริโภคมีรายได้สูงขึ้นและมีความพึงพอใจในการเลือกซื้อข้าว	กฎระเบียบในบางประเทศค่อนข้างเข้มงวด โดยเฉพาะประเทศที่สามารถปลูกข้าวได้
ผู้บริโภคเลือกซื้อข้าวที่ดีต่อสุขภาพมากขึ้น	หลายประเทศในอาเซียนเริ่มมีนโยบายพึ่งพาตนเองในเรื่องอาหาร เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย
บางประเทศมีการนำเข้าข้าวเพื่อไปใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	ค่าเงินบาทแข็งค่าต่อเนื่อง เมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ทำให้ผู้ซื้อต้องซื้อข้าวในราคาที่สูงขึ้น

3. กลยุทธ์เจาะตลาดและแผนงานหลัก

3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรม In-store promotion หรือกิจกรรมงานแสดงสินค้า Thailand Week รวมถึงเจาะตลาดเมืองรองที่มีศักยภาพและข้าวไทยยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก

3.2 เน้นการประชาสัมพันธ์ข้าวชนิดอื่นๆ ที่นอกเหนือจากข้าวหอมมะลิและมีราคาต่ำกว่า เช่น ข้าวขาว ข้าวนาปี คัดพิเศษ เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคหันมาซื้อข้าวไทยมากขึ้น เพราะข้าวไทยเป็นข้าวที่มีคุณภาพดี

3.3 ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมโฆษณา ประชาสัมพันธ์ รณรงค์บริโภคข้าวไทย เพื่อให้ข้าวไทยเป็นที่รู้จัก

3.4 ส่งเสริมร้านอาหารไทยผ่านโครงการ Thai Select รวมถึงให้เพิ่มรายการอาหารใหม่และหันมานำข้าวไทยมาใช้ในการบริการด้วย

3.5 ส่งเสริมสินค้าประเภทอาหารทานเล่นและอาหาร Ready to eat ที่ทำจากข้าวไทยมากขึ้น

3.6 ส่งเสริมสินค้าที่ผลิตจากข้าว เช่น เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ดูแลตนเอง

3.7 ขยายช่องทางการประชาสัมพันธ์ในช่องทางออนไลน์และโซเชียลมีเดียต่าง ๆ รวมถึง Youtuber และรายการโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยมในท้องถิ่น

3.8 ร่วมมือกับกรมการค้าต่างประเทศ ในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการนำเข้าข้าว เพื่อให้ประเทศเหล่านี้มีการเจรจากับไทย เมื่อมีความต้องการข้าวในประเทศ

4. ข้อเสนอแนะ/ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง (อาทิ GSP FTAs การเมือง การเลือกตั้ง ภัยพิบัติ ฯลฯ)

4.1 ไทยจำเป็นต้องพัฒนาผลิตภาพในการผลิตข้าวในประเทศ โดยการพัฒนาระบบชลประทาน โครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร รวมถึงการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเพาะปลูกข้าว เพื่อให้มีต้นทุนต่ำลงและสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคได้

4.2 การนำเข้าข้าวในสิงคโปร์ถูกควบคุมโดยกฎหมาย Price Control (Rice) 1990 และ Price Control Act (Chapter 244) ซึ่งออกโดย Ministry of Trade and Industry กำหนดให้การนำเข้าข้าวต้องมีการขออนุญาตก่อน และมีกฎหมายควบคุมเกี่ยวกับการสต็อกข้าว

4.3 ปัจจุบันรัฐบาลมาเลเซียให้สิทธิแก่ BERNAS เป็นผู้นำเข้าข้าวจากต่างประเทศแต่เพียงผู้เดียว และการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศต้องดำเนินการผ่านทางเรือเท่านั้น โดยกำหนดจุดนำเข้าทางเรือ 11 แห่ง

4.4 อินโดนีเซียกำหนดระเบียบกระทรวงการค้า ให้การนำเข้าข้าวขาวเพื่อการทั่วไป ดำเนินการโดย BULOG หรือ National Logistic Supply Organization ของอินโดนีเซียเท่านั้น ภายหลังจากได้รับคำรับรองการนำเข้า

(Import Recommendation) จากกระทรวงประสานงานด้านเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย ส่วนข้าวหักเพื่อนำมาใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร สามารถนำเข้าโดยผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้นำเข้าประเภท API-P (เป็นการนำเข้าเพื่อผลิตสินค้า) เท่านั้น

4.5 ฟิลิปปินส์มีการออกกฎหมาย Rice Tariffication Bill Rice ซึ่งเป็นกฎหมายที่จะออกมาเพื่อทดแทนนโยบายการจำกัดการนำเข้าข้าวเชิงปริมาณ (Quantitative Restrictions – QR) ซึ่งกฎหมายดังกล่าว คาดว่าจะทำให้สินค้ามีราคาต่ำลง ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ข้าวที่นำเข้าจากกลุ่มประเทศในอาเซียน ต้องเสียภาษีนำเข้าร้อยละ 35 ส่วนข้าวที่นำเข้าจากประเทศอื่น ๆ ต้องเสียภาษีร้อยละ 50

4.6 รัฐบาลเมียนมาได้ออกประกาศอนุญาตให้ต่างชาติสามารถดำเนินธุรกิจส่งออกสินค้าข้าวและสินค้าโภคภัณฑ์ได้ เพื่อกระตุ้นภาคการส่งออกและการผลิตสินค้าดังกล่าว ดังนั้นเมียนมาอาจก้าวขึ้นมาเป็นคู่แข่งสำคัญของไทยในการส่งออกสินค้าข้าว เนื่องจากเป็นสินค้าเป้าหมายที่รัฐบาลเมียนมาให้การส่งเสริมอย่างเต็มที่ นอกจากนี้เมียนมาเริ่มหันมามุ่งเน้นการพัฒนาพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพมากขึ้น

4.7 รัฐบาลของประเทศที่ผลิตข้าวได้ เช่น เวียดนามและกัมพูชา มีแนวโน้มในการส่งเสริมการตลาดข้าวและการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไทยอาจเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับประเทศเหล่านี้ได้ในอนาคต

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ประเทศในกลุ่มอาเซียนเป็นทั้งคู่แข่งและคู่ค้าของตลาดข้าวไทย และยังเป็นตลาดที่มีศักยภาพ เนื่องจากจำนวนประชากรที่มีมากถึงกว่า 600 ล้านคน และผู้บริโภคมีกำลังซื้อสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะข้าวพรีเมียมในตลาดสิงคโปร์ ซึ่งประชากรมีกำลังซื้อสูง หรือในประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ซึ่งมีกลุ่มผู้มีรายได้สูง โดยข้าวและอาหารไทยถือเป็นอาหารระดับพรีเมียมและสามารถผลักดันการจำหน่ายข้าวในกลุ่มร้านอาหารไทย โรงแรมหรือซูเปอร์มาร์เก็ตระดับพรีเมียมได้ หรืออาจพิจารณาเจาะตลาดข้าวประเภทอื่น นอกจากข้าวหอมมะลิในกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อต่ำ – ปานกลางด้วยเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี หลายประเทศในภูมิภาค เช่น เวียดนาม เมียนมา กัมพูชา มีแนวโน้มที่จะปลูกข้าวสำหรับการส่งออก และอาจเป็นคู่แข่งของไทยในอนาคต ไทยจึงจำเป็นต้องวางตำแหน่งทางการตลาดของข้าวไทยและข้าวหอมมะลิไทยให้ชัดเจนเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ และนำเสนอข้าวคุณภาพดีและข้าวเพื่อสุขภาพชนิดใหม่ๆ รวมทั้งข้าวอินทรีย์ เพื่อเจาะตลาดกลุ่มผู้บริโภคที่หันมาใส่ใจกับสุขภาพซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ผู้บริโภคมองเห็นความแตกต่างระหว่างข้าวไทยกับข้าวจากประเทศอื่น ๆ การสร้างอัตลักษณ์ของข้าวไทยในตลาดอาเซียน จึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก โดยกรมฯ อาจร่วมมือกับกรมการค้าต่างประเทศ ดำเนินการพัฒนาและจัดกิจกรรมส่งเสริมทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์/
สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงมะนิลา
มกราคม 2563